

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD
Faculty of Social Sciences, Charles University
Smetanovo nábř. 6, 110 01 Praha 1
Tel: +420 222 112 111

Posudek vedoucí na bakalářskou práci Vojtěcha Tělupila: „Svoboda internetu jako nástroj americké zahraniční politiky vůči arabskému jaru“, IMS FSV UK, LS 2011/2012.

Práce Vojtěcha Tělupila „Svoboda internetu jako nástroj americké zahraniční politiky vůči arabskému jaru“ si klade za cíl v kontextu arabského jara analyzovat, do jaké míry podpora svobodného internetu slouží jako nástroj americké zahraniční politiky. Autor je skeptický k prosazování svobody internetu jako cíli americké zahraniční politiky, neboť se domnívá, že tato svoboda by mohla oslabit Spojenými státy podporované režimy, což by v důsledku ohrozilo americkou hegemonii v regionu. Autor se přiklání k názoru Evgenyje Morozova, že internet má tendenci se stát spíše nástrojem útlaku občanů ze strany autoritářských vlád (s. 6). Autor chce tedy svou práci prokázat, že „koncept svobody internetu podle Hillary Clintonové je s univerzálními lidskými právy provázaný jen zdánlivě, což se projevuje i v případě arabského jara (s.7).

V první řadě autor zasazuje lidská práva do kontextu americké zahraniční politiky – otázka svobody internetu je totiž interpretována jako jedno z lidských práv. Zde by bylo vhodné zmínit některé z klíčových dokumentů současné americké zahraniční politiky, aby bylo zřejmé, jakým způsobem administrativa Baracka Obamy definuje svůj postoj k lidským právům a jakou roli v tomto kontextu hraje svoboda internetu. Podle autora je zakomponování svobody internetu do zahraniční politiky problematické – je otázkou, zdali tento krok „více neoslabí svobodu internetu díky tomu, že autoritářským státům poskytne jasný důkaz toho, že slouží jako nástroj americké zahraniční politiky vůči nim“ (s. 18).

Pozornost je soustředěna především na svobodu internetu v pojetí ministryně zahraničních věcí Hillary Clintonové, která je obecně vnímána jako velký zastánce svobody internetu jako jednoho z lidských práv. Autor však upozorňuje na její dilema – Clintonová ve svých projevech vyjádřila podporu svobodě internetu (s výjimkou případů, kdy je nutné chránit národní bezpečnost a zabránit přístupu k některým nevhodným obsahům), na straně druhé je však jejím úkolem chránit zájmy amerických firem působících na internetu. Podle autora se Clintonová snaží zajistit globální svobodu internetu, a tak předejít fragmentaci regulace do kompetencí jednotlivých států. Tuto snahu lze interpretovat jako pokus o ochranu amerických zájmů. Podle autora by to však znamenalo „tlak na přizpůsobení se americkým standardům... , které v konečném důsledku znemožní, aby internet fungoval jako veřejná služba, a tím i otevřená platforma pro opozici v autoritativních režimech“ (s. 7). Otázkou je, nakolik ale internet skutečně je veřejnou službou – jeho obsah totiž může do velké míry ovlivnit poskytovatel připojení. Arabské revoluce navíc proběhly v rozvojových zemích, kde je přístup k internetu záležitostí spíše malé skupiny lidí, která si připojení může dovolit (to často bývají spíše vládnoucí vrstvou) a může také ovlivnit obsah internetu. V mnoha státech jsou společnosti poskytující připojení vlastněné státem a ten může přístup na internet kdykoliv odpojit či omezit (inspiraci lze čerpat např. z ČLR, která zablokovala prohlížeč Google).

Jedním z cílů práce je použití analýzy diskursu (critical discourse analysis), nakonec ji autor ale využívá spíše omezeně – autor spíše sklouzává k prostému popisu obsahu projevu či obecnějším definicím bez zasazení do kontextu projevů.

Práce nutně vyžaduje jazykovou korekturu – obsahuje nedokončené věty (např. s. 3), překlepy a chyby v interpunkci. Větší pozornost by si zasloužila i struktura práce, která ne vždy je logická – některé argumenty a logická návaznost jsou velmi matoucí. Např. na straně 18 autor hodnotí projevy Hillary Clintonové slovy: „Vyskytnou-li se sporné body, jsou od počátku převedeny do ryze obovné (sic) roviny, která je znemožňuje použít proti smyslu jednotlivých projevů.“ Toto své tvrzení nevysvětluje. Na s. 21 pak píše, že „k jednomu z nejviditelnějších výstupů podpory svobodného internetu patří jednotlivé programy na podporu činnosti internetových aktivistů“. Právě zde by autor mohl být konkrétní a zmínit, čí podporu a které programy konkrétně má na mysli. Na s. 22 autor tvrdí, že „transparentnost oslabuje vlády“, aniž by toto tvrzení vysvětlil – domnívám se, že transparentnost naopak může posílit legitimitu vlády, což je v kontextu arabského jara velmi aktuální téma.

Otázce role internetu v kontextu arabského jara je věnován relativně malý prostor. Autor spíše odbíhá od tématu – např. vysvětluje příčiny povstání. Správně však podotýká, že definovat roli svobodného internetu v případě těchto povstání je velmi těžké, neboť ve většině zemí, kde k protestům docházelo, přestal internet fungovat.

I přes výše zmíněné nedostatky práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **velmi dobře**.

V Praze 10. června 2012

Jana Sehnálková